

IHON LÄPI ASETETUN VIRTSARAKKOKATETRIN (PUNKTIOKYSTOSTOMIAN) KOTIHOITO-OHJEET

Nimi _____ synt.aika _____ Toimenpidepäivä _____

Teidän virtsarakkoonne on asetettu vatsanpeitteiden läpi katetri (letku), jonka tarkoituksena on taata virtsan esteetön kulku ulos virtsarakosta.

Teille laitettu katetrityyppi on:

- langalla kiristetty saparo (kiristyslangan vapautus on katetrin kannassa) Katetrin pituus _____ cm.
- ballonki (_____ ml)(ballongin aqua-määrä tarkistetaan viikon välein) Katetrin pituus _____ cm.
- suora sivureiällinen katetri, jonka paikallaan pysyminen on ihokiinnitysten varassa. Katetrin pituus _____ cm.

Jokaisen katetrityypin paikallaan pysymistä virtsarakossa auttavat ihokiinnitykset, jotka voivat olla esim. haavatyyny- ja harsoteippikiinnityksiä. Kiinnityksistä huolimatta katetri luistaa helposti pois, jos ulkopuolinen letkunosa joutuu kireälle.

Katetrin ja ihon hoito

Katetrin hoidossa puhtaus on tärkeää. Kädet pestään ennen katetrin käsittelyä ja ennen puhtaiden kiinnitysten laittamista.

Virtaus katetrissa pitäisi olla aina pussiin päin. Kiinnittäkää keräyspussi aina virtsarakon alapuolelle, esim. tarranauhoilla reiteen tai laittakaa se tätä tarkoitusta varten tehtyyn reisitaskuun.

Tulehdusten välttämiseksi, ihoa katetrin juurelta, on hyvä suihkuttaa noin kerran viikossa, tulehtunutta ihoa useamminkin. Ensimmäiset suihkutukset olisi hyvä tehdä kotisairaanhoidajan tai punktiokatetrin hoitoon perehtyneen hoitajan avustuksella.

Ennen suihkutusta katetri on hyvä kiinnittää iholle muutaman sentin päähän ulostuloaukosta esim. kosteutta kestäväällä haavatyynyliuskalla, joka kiinnitetään kuivalle iholle. Haavatyyny pitää tavallisesti katetria kiinni ihossa noin viikon verran.

Poistakaa harsotaitokset ennen suihkutusta. Jos katetrin juurella on haavatyynykiinnitys (esim. Drain-fix), on sekin hyvä vaihtaa kerran viikossa. Irrottakaa tyyny varovasti, ettei katetri lähde mukana. Suihkutettaessa on varottava, ettei katetri joudu kireälle. Saunassa voi käydä, mutta ei ammekylvyssä. Uusi haavatyyny ja harsoteipit laitetaan kuivalle iholle.

Pyytäkää kotisairaanhoidajaa katsomaan, jos dreenin juuri näyttää märkäiseltä. **Jos katetrin juurella on erityistä tai punoitusta, katetria ei saa peittää suojakalvolla, vaan silloin on parempi käyttää taitosta ja harsoteippejä katetrin ulostulokohdan peittämiseen.**

Virtsankeräyspussi vaihdetaan kerran viikossa. Kun vaihdatte puhtaan keräyspussin, peskää ensin kädet. Vältä koskettamasta keräyspussin letkun ja rakosta tulevan katetrin kärkiin, jotta nämä pysyisivät puhtaina.

Juokaa päivittäin runsaasti nesteitä, ellei esim. sydämen vajaatoiminnan vuoksi ole määrätty nesterajoitusta. Riittävä virtsaneritys vähentää virtsatietulehduksia ja virtsan sakkautumista katetriin. Yhtäjaksoisesti samaa katetria, joka erittää hyvin, voidaan pitää yleensä 3-6 kuukautta.

Sairaalasta kotiutettaessa hoitava yksikkö antaa Teille lähetteen, jolla saatte katetrin hoidossa tarvittavat välineet (virtsan keräyspussit, taitokset, korkit, teipit ym.) terveyskeskuksesta. Jos tarvitsette kotisairaanhoidajan apua, ottakaa yhteys alueenne terveyskeskukseen.

ONGELMATILANTEISSA

Mikäli

- virtsaa ei tule keräyspussiin tai sitä tulee katetrin juuriaukosta (katetri voi olla tukossa, taittunut tai luistanut ulos virtsarakosta)
- virtsa muuttuu pahanhajuiseksi (merkki tulehduksesta)
- virtsa muuttuu veriseksi (heti katetrin laitton jälkeen virtsa voi olla veristä noin vuorokauden)
- Teillä on kuumeilua ja alavatsa- tai selkäkipuja Ongelmatilanteissa ottakaa yhteys omaan terveyskeskukseen tai klo 16 jälkeen ja viikonloppuisin yhteispäivystykseen.